

**LIETUVOS BANKO
FINANSŲ RINKOS PRIEŽIŪROS TARNYBOS
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR SWEDBANK P&C INSURANCE AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2021 m. sausio 27 d. Nr. V 2021/(34.70.E-3403)-429-31
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo pareiškėjas prašė išnagrinėti tarp jo ir *Swedbank P&C Insurance AS*, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Tarp draudiko ir banko „Swedbank“, AB, buvo sudaryta Gyventojų turto draudimo sutartis, kurios neatskiriama dalis yra Gyventojų turto draudimo taisyklės Nr. 002 (toliau – Taisyklės) ir kuria buvo apdraustas butas, esantis adresu: (*duomenys neskelbiami*) (toliau – Butas) (draudimo sutarties laikotarpis – nuo 2019 m. spalio 8 d. iki 2020 m. rugsėjo 28 d., draudimo apsaugos variantas – „visų rizikų draudimas“). Draudimo sutartyje pareiškėjas nurodomas apdraustuoju.

2020 m. rugsėjo 5 d. pareiškėjas informavo draudiką apie keliose vietose skilusias Buto sienas. 2020 m. rugsėjo 8 d. draudiko atstovės UAB „Smart claims“ darbuotojas apžiūrėjo Butą. 2020 m. rugsėjo 16 d. pranešimu draudikas pareiškėjui nurodė, kad turto apžiūros metu staigaus išorinių jėgų ar kitokio mechaninio poveikio, dėl kurio galėjo atsirasti vidaus patalpų sienų defektų, nenustatyta. Taip pat greta namo nevyksta statybos, griovimo, kasimo darbai, kurie galėjo lemti Buto vidaus sienų trūkumus arba skilimus. Draudikas informavo, kad nustatyta Buto vidaus apdailos defektų (patalpose 1-1 ir 1-2) atsiradimo priežastis yra natūralus, netolygus pastato konstrukcijų „sėdimas / judėjimas“, todėl Taisyklių 3.3 papunkčio pagrindu draudimo išmoka nebus mokama (draudimo išmoka nemokama, kai žala kilo dėl statinio, jo pamatų, sienų ar kitų sudėtinių dalių nusėdimo, poslinkio, plėtimosi, medžiagų susidėvėjimo, vibracijos; dėl statybos ar remonto broko, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų ar broko, netinkamų statybinių medžiagų naudojimo).

Pareiškėjas su tokiu draudiko sprendimu nesutiko ir 2020 m. rugsėjo 18 d. pretenzijoje nurodė, kad Buto sienos galėjo skilti dėl aplink Buto teritoriją vykdomų statybos ir kasybos darbų. Pareiškėjo teigimu, į Butą ir kaimyninius butus buvo „vedamas šviesolaidinis internetas“, po žeme tiesiamas kabelis, tai galėjo sukelti vibraciją. Taip pat, pareiškėjo teigimu, 10–15 metrų atstumu nuo Buto, kitame žemės sklype, vykdomi žemės kasybos darbai. Taip pat pro pareiškėjo Butą nuolat važinėja sunkioji technika dėl netoliese vykdomų darbų.

Gavęs pareiškėjo pranešimą, draudikas tą pačią dieną (2020 m. rugsėjo 18 d.) atliko pakartotinę Buto, jo fasado ir aplinkinės teritorijos apžiūrą. 2020 m. spalio 2 d. UAB „Smart claims“ ekspertai parengė Nuostolių nekilnojamajam turtui priežasties vertinimo išvadą (toliau – Išvada). Remdamasis Išvada, draudikas pareiškėją informavo, kad priimto sprendimo nekeis.

Kreipimesi į Lietuvos banką dėl vartojimo ginčo nagrinėjimo pareiškėjas nurodė: „Turto draudimo sutartyje yra nurodyta, jog pastato sienos bei konstrukcijos yra draudžiamasis objektas, draudikas kategoriškai, pažeisdamas draudimo sutartį, atsisako atlyginti žalą, remdamasis tuo, jog tai yra pamatų sėdimas. Mano atveju pamatų sėdimas yra neįmanomas, nes pastatas yra 2008 m. statybos.“ Pareiškėjas prašė draudiko rekomenduoti pagal draudimo sutartį atlyginti dėl sienų skilimo patirtą žalą.

Atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi draudikas nurodė su jo reikalavimu nesutinkantis ir prašė jį atmesti. Draudiko teigimu, po pirmosios Buto apžiūros, įvertinus visą turimą

informaciją (įskaitant nuosavybės teisės dokumento duomenis, kad Buto statyba baigta 2019 m.), nustačius tik vidinių Buto sienų įtrūkimus, neužfiksavus jokio staigaus išorinių jėgų ar kitokio mechaninio poveikio statinio konstrukcijoms, taip pat nustačius vidaus defektus galinčių lemti statybos arba kasybos darbų aplink Butą, remiantis pasitelktų specialistų vertinimu, padaryta išvada, kad vienintelė galima vidaus apdailos defektų atsiradimo priežastis – natūralus, netolygus pastato konstrukcijų „sėdimas / judėjimas“. Sužinojęs apie nepalankų sprendimą, pareiškėjas draudikui pateikė naują informaciją dėl galimų turto defektų atsiradimo priežasčių. Nors galimai aktuali informacija buvo pateikta jau draudikui priėmus sprendimą, veikdamas geranoriškai, draudikas to nevertino kaip netinkamo bendradarbiavimo pareigos (laiku teikti informaciją) vykdymo, tačiau atnaujino žalos bylos administravimą. Draudiko pasitelkta ekspertų įmonė pakartotinai apžiūrėjo įvykio vietą ir parengė Išvadą. Draudikas pažymėjo, kad pakartotinės apžiūros metu užfiksuota, jog išorinių pastato sienos skilimų nėra. Taip pat nuotraukose užfiksuota, kad nei pareiškėjo sklype, nei gretimuose sklypuose nėra vykdoma statybos darbų, kuriuose naudojama sunkioji technika, galinti padaryti žalą Buto vidaus apdailai.

Draudikas pažymėjo, kad pasitelkti statybos inžinerijos specialistai, įvertinę defektų pobūdį ir vietas, nustatė, kad sienų įtrūkimai kilo dėl „pamatų sėdimo / judėjimo“. Tokiais atvejais trūkimo vieta yra aiškiai identifikuojama, o „trūkimo vektorius yra horizontalių ir vertikalinių kryžių“. Kai defektų priežastis yra didelė vibracija (tokią galimą priežastį nurodė pareiškėjas), įprastai „formuojasi „tinklo“ pavidalo įtrūkimai ant arčiausiai vibracijos šaltinio esančių sienų“. Draudiko teigimu, šiuo atveju „pastato išorinės sienos ir cokolis (t. y. pastato dalys, esančios arčiausiai nurodytų galimų vibracijos šaltinių – gretimų namų statybos vietos) yra be defektų, kai tuo tarpu defektai fiksuoti išimtinai pastato vidinėse sienose“. Ekspertai nustatė, kad gretimuose sklypuose, maždaug 80 metų atstumu nuo Buto, vykdyti statybos darbai niekaip negalėjo sukelti pareiškėjo patalpų vidinių sienų trūkimo (tiek dėl atstumo, tiek nepažeidus arčiau esančių laikančiųjų konstrukcijų). Kitų galimų defektų atsiradimo priežasčių nenustatyta. Defektai iš esmės yra estetinio pobūdžio.

Taip pat draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas tiek draudikui, tiek Lietuvos bankui klaidingai nurodė Buto statybos pabaigos metus (2007 m. ir 2008 m.). Tiek pareiškėjo pateiktame Buto nuosavybės dokumente (Nekilnojamojo turto registro išrašė), tiek pagal pareiškėjo pateiktus duomenis sudarytoje draudimo sutartyje nurodyta, kad Buto statyba užbaigta 2019 m. Taigi, įvykio metu Butas buvo baigtas statyti prieš 1 metus, o pastato konstrukcijų judėjimas galimas apie 10 metų po statybos pabaigos.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių paaiškinimus ir pateiktus įrodymus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko priimto sprendimo atsisakyti pripažinti įvykį draudžiamuoju pagrįstumu.

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnį, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Pažymėtina, kad šiam ginčui aktuali draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Nuo pasirinktos draudimo apsaugos priklauso draudikui mokamo atlyginimo už prisiimtus įsipareigojimus, t. y. draudimo įmokos, dydis. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2012 m. kovo 13 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-91/2012).

Kaip minėta, draudimo liudijime nurodytas Buto draudimo apsaugos variantas – „visų rizikų draudimas“. Draudimo sutarties dalimi esančių Taisyklių 3.1 papunktyje nustatyta: „Apdraudus Butą, taip pat bus apdrausta: visos esminės buto dalys, padedančios funkcionuoti butui (pavyzdžiui: langai, durys, santechnika, įmontuota apšvietimo įranga, kištukiniai lizdai, jungikliai), inžineriniai tinklai (įskaitant šildymo sistemas ir požemines ryšio linijas), vidaus apdaila ir Bute įmontuoti virtuvės baldai (įskaitant nuolatinei pritvirtintus virtuvės baldus, išskyrus virtuvės buitinę techniką); buto rūsys, sandėliavimo (ūkio) patalpos (įskaitant kiemo rūsi), priklausančios butui, tačiau esančios ne bute (toliau – Rūsys); garažas / automobilio stovėjimo aikštelė, esantys tame pačiame, kaip ir apdraustas butas, mieste, miestelyje ar kaime.“

Taisyklių 3.3 papunktyje nustatyta: „Swedbank P&C Insurance AS“ siūlo plačią draudimo apsaugą – visų rizikų draudimą. Nedraudžiamieji įvykiai yra nurodyti šiose draudimo taisyklėse žemiau. Visi įvykiai, kurie neištraukti į nedraudžiamųjų įvykių sąrašą, laikomi draudžiamaisiais įvykiais. <...> Draudimo sutartimi apdraudžiama nuo bet kokių staiga ir netikėtai įvykusių išorinių įvykių, padariusių tiesioginę įtaką draudimo objektui, dėl kurių draudimo objektas buvo sugadintas, sunaikintas ar kurio netekote dėl vagystės įsilaužus ar apiplėšimo. Draudimo apsauga netaikoma ir nuostoliai neatlyginami, jei juos sukėlė toliau nurodyti įvykiai (nedraudžiamieji įvykiai), sąlygos ar veiksmai arba jei žala kilo dėl: <...> statybos ar remonto broko, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų ar broko, netinkamų statybinių medžiagų naudojimo; <...> statinio, jo pamatų, sienų ar kitų sudėtinių dalių nusėdimo, poslinkio, plėtimosi, medžiagų susidėvėjimo, vibracijos. Išimtis: atlyginama žemės paviršiaus poslinkio ar vibracijos sukelta žala dėl netinkamų statybos darbų, kuriuos atliko tretieji asmenys, kurių atsakomybė įrodyta; atlyginama žala, atsiradusi dėl pakilusio paviršinio vandens ar potvynio. <...>“

Taisyklių 3.4 papunktyje nustatyta: „Nutikus įvykiui mūsų draudimo ekspertams arba mūsų įgaliotiems draudimo ekspertams suteikiama teisė atlikti vertinimą Draudimo vietoje, siekiant nustatyti įvykio priežastis bei žalos dydį.“ Taisyklių 3.5 papunktyje nustatyta: „Kilus ginčui dėl Mūsų įsipareigojimo atlyginti žalą arba jo dydžio, Mes galime nuspręsti užsakyti ekspertizę. Ekspertizės išlaidas sumoka ekspertą paskirti pasiūlusi šalis, jei Mes nenuspręsimė kitaip.“

Iš pateiktų duomenų matyti, kad, draudikui gavus duomenis apie Bute įtrūkusias sienas, Butą apžiūrėjo UAB „Smart claims“ specialistas. Šio specialisto apžiūros išvadų, kitų pateiktų dokumentų pagrindu draudikas padarė išvadą, kad Buto vidinės sienos įtrūko dėl natūralaus netolygaus pastato konstrukcijų „sėdimo / judėjimo“, ir, remdamasis Taisyklių 3.3 papunkčio nuostata, atsisakė išmokėti draudimo išmoką.

Pareiškėjui nesutikus su tokiu sprendimu ir nurodžius papildomas galimas žalos kilimo priežastis, UAB „Smart claims“ specialistas pakartotinai apžiūrėjo įvykio vietą, įskaitant Buto fasadą ir teritoriją aplink pastatą. Šios ir ankstesnės apžiūrų rezultatų, kitų dokumentų pagrindu UAB „Smart claims“ ekspertai parengė Išvadą, remdamasis ja draudikas atsisakė pakeisti anksčiau priimtą sprendimą žalos byloje.

Pateiktoje Išvadoje nurodoma: „<...> Kotedžo tipo gyvenamas namas yra pastatytas 2019 m. <...> Trūkimų plotis iki 1 mm, charakteringai išsidėstę vertikaliomis ir horizontaliomis kryptimis. Trūkimų vieta yra pirmo aukšto vidaus sienose, ant išorinių sienų trūkimų neužfiksuota. <...> Apžiūrėjus gretimus sklypus nustatyta, kad: a. 2020 m. pavasarį į pastatą buvo vedamas kabelis, einantis po trinkelėmis. Kabeliai yra vedami gylyje iki 1,0 m, sunkioji statybinė technika tokiems darbams nėra naudojama. Todėl kabelio įvedimas negali įtakoti vidinių pastato sienų skilimų. Gretimuose sklypuose nėra tiesiami keliai, ar vykdomos komercinių objektų / didelio masto statybos. Sklype, nutolusiame > 80 m. nuo objekto, yra fiksuotas naujai pastatytas namas. Tačiau per 80 m. vienbučio, vieno aukšto gyvenamo namo statybos darbai niekaip negali sukelti objekto vidinių sienų trūkimų. <...> Remiantis disponuojama informacija daromos išvados, kad labiausiai tikėtina sienų trūkimų priežastis yra pastato laikančių konstrukcijų / pamatų judėjimas. Esminiai sprendimo motyvai: a. Trūkimų pobūdis yra būdingas pamatų judėjimo / sėdimo atvejais: trūkimo vieta aiškiai identifikuojama, trūkimo vektorius horizontalių ir vertikalių krypčių. Kai trūkimų priežastis yra didelės vibracijos, dažniausiai formuojasi „tinklo“ pavidalo trūkimai ant arčiausiai šaltinio esančių sienų. Šiuo atveju išorinės sienos, cokolis yra be defektų, o trūkimai fiksuoti vidinėse sienose. <...> b. Nuo namo statybos pabaigos praėjo 1 metai. Namų laikančios konstrukcijos turi natūralų judėjimą iki 10 metų laikotarpiu, dėl kurio sutrūksta standžios sienų ir lubų konstrukcijos. c. Gretimuose sklypuose buvo vykdomos statybos > 80 m. atstumu nuo

objekto. Vienbučio, vieno aukšto gyvenamo namo statybos darbai niekaip negali sukelti objekto vidinių sienų trūkimų d. Vizualiai įvertinti trūkimai, pagal plyšių plotį nėra priskirtini prie kritinių / sudarančių pavojų namo laikančių konstrukcijų tvirtumui ir stabilumui. e. Kitų galimų priežasčių, užliejimo požymių ir ar avarijų požymių neužfiksuota." Išvadoje pateikiamos patalpų plano ištrauka, Buto nuotrauka, teritorijos „situacijos planas“.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalyje yra nustatyta, kad draudikas neturi teisės išmokėti draudimo išmoką ar atsisakyti ją išmokėti, neįsitikinęs, kad draudžiamasis įvykis buvo. Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad draudikas privalo iširti draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti reikšmingas aplinkybes. Draudikas privalo įrodyti aplinkybes, atleidžiančias jį nuo draudimo išmokos mokėjimo ar suteikiančias teisę sumažinti draudimo išmoką (Draudimo įstatymo 98 straipsnio 7 dalis).

Įvertinus pateiktus duomenis, darytina išvada, kad draudikas, siekdamas nustatyti žalos priežastį, kreipėsi į specialių statybinių ir techninių žinių turinčius specialistus, šie du kartus apžiūrėjo įvykio vietą ir aplinkinę teritoriją, įvertino Buto planus ir Nekilnojamojo turto registro duomenis ir nustatė defektų atsiradimo priežastį – natūralus netolygus pastato konstrukcijų „sėdimas / judėjimas“. Jokių objektyvių duomenų, paneigiančių šią specialių žinių turinčių asmenų pateiktą išvadą, nebuvo pateikta. Atkreiptinas dėmesys, kad Išvadoje įvertintos ir aptartos ir pareiškėjo papildomai nurodytos aplinkybės apie aplink Butą vykusius procesus. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, sprendžiamas, kad draudikas pagrįstai vadovavosi Išvada, nustatydamas žalos kilimo priežastį.

Pareiškėjas nurodė, kad „pamatų sėdimas“ yra neįmanomas, nes gali vykti tik 10 metų po statybos užbaigimo, o Butas baigtas statyti 2008 m. Vis dėlto pateikti duomenys nepatvirtina pareiškėjo teiginių. Paties pareiškėjo pateiktame Nekilnojamojo turto registro išrašė nurodoma, kad Buto statybos pradžios metai – 2007 m., o Buto statybos pabaigos metai – 2019 m. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatyme (toliau – NTRI) nustatyta, kad nekilnojamojo turto registras steigiamas nekilnojamosiems daiktams, nuosavybės bei kitoms daiktinėms teisėms į šiuos daiktus, šių teisių suvaržymams, įstatymų nustatytiems juridiniams faktams registruoti, oficialiai informacijai apie registre sukauptus duomenis teikti (2 straipsnis). Visi nekilnojamojo turto registre esantys duomenys nuo jų įrašymo laikomi teisingais ir išsamiais, kol jie nenuginčyti įstatymų nustatyta tvarka (NTRI 4 straipsnis).

Įvertinus minėtas teisės aktų nuostatas, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai vadovavosi oficialaus valstybės registro duomenimis, nustatydamas nekilnojamojo turto – Buto – statybos užbaigimo datą, reikšmingą nustatant žalos kilimo priežastį.

Kaip minėta, pagal Taisyklių 3.3 papunktį, draudimo apsauga netaikoma ir nuostoliai neatlyginami, jei žala kilo dėl statinio, jo pamatų, sienų ar kitų sudėtinių dalių nusėdimo, poslinkio, plėtimosi, medžiagų susidėvėjimo, vibracijos. Objektyvių duomenų apie šios taisyklės išimties taikymo pagrindus (apie žemės paviršiaus poslinkį ar vibracijos sukeltą žalą dėl netinkamų statybos darbų, kuriuos atliko tretieji asmenys, kurių atsakomybė įrodyta; žalą, atsiradusią dėl pakilusio paviršinio vandens ar potvynio) nėra pateikta. Atsižvelgiant į faktines nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai konstatavo Taisyklėse įtvirtinto nedraudžiamojo įvykio (statinio sudėtinių dalių nusėdimo, poslinkio) buvimą.

Atkreiptinas dėmesys, kad draudikas sprendime rėmėsi ir kitu Taisyklių 3.3 papunktyje nurodytu pagrindu (žala neatlyginama, kai kilo dėl statybos ar remonto broko, skaičiavimo, planavimo ar projektavimo klaidų ar broko, netinkamų statybinių medžiagų naudojimo), tačiau šio pagrindo taikymo draudikas plačiau nepagrindė ir neįrodė. Vis dėlto teisė nemokėti draudimo išmokos atsiranda draudikui įrodžius nors vieno nedraudžiamojo įvykio pagrindo buvimą.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai Buto vidaus sienų įtrūkimą pripažino nedraudžiamuoju įvykiu, todėl tenkinti pareiškėjo reikalavimo nėra pagrindo.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Arūnas Raišutis